

Studij:	Hrvatski jezik i književnost			Godina studija:	2.
Šifra predmeta:	Naziv predmeta			ECTS	Semestar
HRP221	Fonologija hrvatskoga standardnog jezika			5	IV.
Akadska godina:	2017./18.	Jezik izvođenja:	hrvatski jezik	Razina ishoda učenja:	6.
Status predmeta (zaokružiti jedan ili više odgovora):	1. obvezni 2. izborni na Odjelu 3. izborni na Sveučilištu				
Preduvjet upisa:	Prema programu studija.				
Nositelj:	Prof. dr. sc. Josip Lisac				
Izvoditelj(i):	dr. sc. Marijana Bašić				
Organizacija nastave:	Predavanja	Seminari	Vježbe		
	30	30			
Osiguranje kvalitete izvedbe nastave	Izvešće o izvedenoj nastavi, studentske ankete.				
Sadržaj i ciljevi kolegija	<p>Cilj je kolegija Fonologija hrvatskoga standardnog jezika usvajanje temeljnih znanja o općoj fonologiji te o fonologiji i morfonologiji hrvatskoga standardnog jezika. Studenti će se upoznati s općim načelima fonologije i s ostvarajima tih načela u hrvatskome standardnom jeziku te s teorijskim i normativnim problemima na području fonologije.</p> <p>Sadržaj kolegija: Jezik i priopćavanje. Fonem. Fonetska i fonološka svojstva fonema. Razdioba fonema. Glasovne promjene – fonološke i morfonološke neutralizacije. Pismo. Pravopis i pravogovor. Glasovi <i>č, dž, ć i đ</i>. Smjenjivanje <i>i(j)e-je-e-i</i> u govoru i pismu. Naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika. Standardno jezično i dijalektalno u fonologiji.</p>				

Izvođenje sadržaja predmeta po tjednima		
Tjedan	Predavanja	Sati
	Tema	
1.	Jezik i priopćavanje Moć sporazumijevanja, priopćavanja (komuniciranja). Glasanje. Jezik - priopćajni (komunikacijski) sustav. Nejezični i jezični sustavi. Jezik - sustav jezičnih znakova. Jezikoslovlje (lingvistika). Glasovi. Riječi. Rečenice. Narav jezičnog znaka. Označitelj ili izraz znaka. Označenik ili sadržaj znaka. Imenovani predmet. Proizvoljnost jezičnoga znaka. Značajke jezika: proizvoljnost, usvojivost, plodnost, strukturiranost. Artikulacija ljudskoga jezika.	2
2.	Fonem Fonem. Fonologija. Fonolog. Alofon. Fon. Glas.	2
3.	Fonetska i fonološka svojstva fonema Fonetika. Razlikovni glasovi. Govorni organi. Rezonatori. Glasnice. Glasovi po mjestu tvorbe. Glasovi po načinu tvorbe. Glasovi po položaju i radu glasnica.	2
4.	Standardno jezično i dijalektalno u fonologiji Hrvatski narodni govori. Glas <i>h</i> . Glas <i>f</i> . Čakavsko narječje. Kajkavsko narječje.	2
5.	Razdioba fonema Samoglasnici ili vokali. Suglasnici ili konsonanti. Podjela glasova prema slogotvornosti (mogućnosti tvorbe sloga). Slogotvorni i neslogotvorni glasovi. Podjela glasova po akustičkim svojstvima. Otvornici ili vokali. Zatvornici ili konsonanti.	2
6.	Razdioba fonema Podjela zatvornika. Zvončanici (poluotvornici ili sonanti) i šumnici ili konsonanti. Podjela šumnika ili konsonanata po zvučnosti (zvučni i bezvučni suglasnici). Suglasnici po mjestu tvorbe: nepčanici ili palatali i nepčanici ili nepalatali.	2
7.	Pismo Slova ili grafemi. Pismo. Vrste pisma (latinica, glagoljica, hrvatska cirilica). Dijakritički znakovi. Slovopis ili grafija.	2
8.	Pravopis i pravogovor Pravopis ili ortografija. Korijenski ili etimološki pravopis. Fonološki pravopis. Fonološko-morfološki ili morfonološki pravopis. Pravilan izgovor, pravogovor ili ortoepija.	2
9.	Pravopis i pravogovor Pravopis ili ortografija. Korijenski ili etimološki pravopis. Fonološki pravopis. Fonološko-morfološki ili morfonološki pravopis. Pravilan izgovor, pravogovor ili ortoepija.	2
10.	Glasovi <i>č</i> , <i>dž</i> , <i>ć</i> i <i>đ</i> Glas <i>č</i> . Glas <i>ć</i> . Glas <i>dž</i> . Glas <i>đ</i> .	2

11.	<p>Glasovne promjene</p> <p>Tipologija glasovnih promjena. Fonološke/fonetske glasovne promjene. Morfološke glasovne promjene. Jednačenje po zvučnosti. Jednačenje po mjestu tvorbe. Gubljenje suglasnika. Nepostojano <i>a</i>. Vokalizacija (zamjena <i>l > o</i>). Prijeglas. Palatalizacija. Sibilizacija. Jotacija.</p>	2
12.	<p>Smjenjivanje <i>i(j)e-je-e-i</i> u govoru i pismu</p> <p>Dvoglasnik <i>ie</i> (u pismu <i>ije</i>). Duljenje sloga s dvoglasnikom.</p>	2
13.	<p>Smjenjivanje <i>i(j)e-je-e-i</i> u govoru i pismu</p> <p>Kraćenje sloga s dvoglasnikom. Kraćenje dvoglasnika u <i>je/e</i>.</p>	2
14.	<p>Naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika</p> <p>Nenaglašene riječi ili nenaglasnice. Prednaglasnice ili proklitike. Znanaglasnice ili enklitike. Hrvatski naglasci.</p>	2
15.	<p>Naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika</p> <p>Nenaglašene riječi ili nenaglasnice. Prednaglasnice ili proklitike. Znanaglasnice ili enklitike. Hrvatski naglasci.</p>	2

Izvođenje sadržaja predmeta po tjednima		
Tjedan	Seminari	Sati
	Tema	
1.	<p>Uvod u kolegij i detaljni izvedbeni nastavni plan i program</p> <p>Plan i program rada. Opis kolegija, ciljeva, metodologije rada, studentskih obveza, načina ocjenjivanja. Upoznavanje s literaturom. Upute za pisanje seminarskih radova.</p>	2
2.	<p>Fonem</p> <p>Fonem. Fonologija. Fonolog. Alofon. Fon. Glas.</p>	2
3.	<p>Fonetska i fonološka svojstva fonema</p> <p>Fonetika. Razlikovni glasovi. Govorni organi. Rezonatori. Glasnice. Glasovi po mjestu tvorbe. Glasovi po načinu tvorbe. Glasovi po položaju i radu glasnica.</p>	2
4.	<p>Standardno jezično i dijalektalno u fonologiji</p> <p>Hrvatski narodni govori. Glas <i>h</i>. Glas <i>f</i>. Čakavsko narječje. Kajkavsko narječje.</p>	2
5.	<p>Razdioba fonema</p> <p>Samoglasnici ili vokali. Suglasnici ili konsonanti. Podjela glasova prema slogotvornosti (mogućnosti tvorbe sloga). Slogotvorni i neslogotvorni glasovi. Podjela glasova po akustičkim svojstvima. Otvornici ili vokali. Zatvornici ili konsonanti.</p>	2
6.	<p>Razdioba fonema</p> <p>Podjela zatvornika. Zvončanici (poluotvornici ili sonanti) i šumnici ili konsonanti. Podjela šumnika ili konsonanata po zvučnosti (zvučni i bezvučni suglasnici). Suglasnici po mjestu tvorbe: nepčanici ili palatali i nepčanici ili nepalatali.</p>	2
7.	<p>Pismo</p> <p>Slova ili grafemi. Pismo. Vrste pisma (latinica, glagoljica, hrvatska cirilica). Dijakritički znakovi. Slovopis ili grafija.</p>	2

8.	<p>Pravopis i pravogovor</p> <p>Pravopis ili ortografija. Korijski ili etimološki pravopis. Fonološki pravopis. Fonološko-morfološki ili morfonološki pravopis. Praviilan izgovor, pravogovor ili ortoepija.</p>	2
9.	<p>Pravopis i pravogovor</p> <p>Pravopis ili ortografija. Korijski ili etimološki pravopis. Fonološki pravopis. Fonološko-morfološki ili morfonološki pravopis. Praviilan izgovor, pravogovor ili ortoepija.</p>	2
10.	<p>Glasovi č, dž, ć i đ</p> <p>Glas č. Glas ć. Glas dž. Glas đ.</p>	2
11.	<p>Glasovne promjene</p> <p>Tipologija glasovnih promjena. Fonološke/fonetske glasovne promjene. Morfološke glasovne promjene. Jednačenje po zvučnosti. Jednačenje po mjestu tvorbe. Gubljenje suglasnika. Nepostojano a. Vokalizacija (zamjena / > o). Prijeglas. Palatalizacija. Sibilizacija. Jotacija.</p>	2
12.	<p>Smjenjivanje i(j)e-je-e-i u govoru i pismu</p> <p>Dvoglasnik ie (u pismu ije). Duljenje sloga s dvoglasnikom.</p>	2
13.	<p>Smjenjivanje i(j)e-je-e-i u govoru i pismu</p> <p>Kraćenje sloga s dvoglasnikom. Kraćenje dvoglasnika u je/e.</p>	2
14.	<p>Naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika</p> <p>Nenaglašene riječi ili nenaglasnice. Prednaglasnice ili proklitike. Znanaglasnice ili enklitike. Hrvatski naglasci.</p>	2
15.	<p>Zaključne napomene</p> <p>Analiza seminarskih radova.</p>	2

Literatura	Obvezna:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Babić i dr.: <i>Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika</i>, NZ Globus, Zagreb, 2007. <ol style="list-style-type: none"> I. Brozović, Dalibor: <i>Fonologija hrvatskoga standardnog jezika</i>, 161-257. II. Težak, Stjepko: <i>Morfonologija (Glasovne promjene u hrvatskome književnom jeziku)</i>, 261- 276. 2. Barić i dr.: <i>Hrvatska gramatika</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1995, 39-93. 3. Jelaska, Zrinka: <i>Fonološki opisi hrvatskoga jezika</i>, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2004.
	Dopunska:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Babić, Stjepan, Ham, Sanda i Moguš, Milan: <i>Hrvatski školski pravopis</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2005. 2. Babić, Zrinka: <i>Fonetika i fonologija hrvatskoga jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1995. 3. Brozović, Dalibor: <i>Fonologija hrvatskoga standardnoga jezika</i>, NZ Globus, Zagreb, 2007. 4. Čubrić, Marina i Barbaroša-Šikić, Mirela: <i>Praktični školski pravopis</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2004. 5. Ham, Sanda: <i>Školska gramatika hrvatskoga jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2002. 6. Marković, Ivan: <i>Hrvatska morfonologija</i>, Disput, Zagreb, 2013. 7. Silić, Josip i Pranjaković, Ivo: <i>Gramatika hrvatskoga jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2007. <ol style="list-style-type: none"> I. <i>Fonologija</i>, 11–33. 8. Turk, Marija: <i>Fonologija hrvatskoga jezika (raspodjela fonema)</i>, Izdavački centar Rijeka i Tiskara Varaždin, 1992. 9. Vukušić i dr.: <i>Naglasak u hrvatskome književnom jeziku</i>, NZ Globus, Zagreb, 2007. 10. Frančić, Anđela i Petrović, Bernardina: <i>Hrvatski jezik i jezična kultura</i>, Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić", Zaprešić, 2013. <ol style="list-style-type: none"> I. <i>Pravopisna norma</i>, 56–93. II. <i>Fonološka i morfonološka norma</i>, 93–110.
	Pripremni materijali	

Nastavne metode i način izvođenja predmeta

Nastava se organizira u obliku predavanja i seminara. Na predavanjima se studenti upoznaju s programskim sadržajima, a na seminarima rješavaju konkretne jezične zadatke, komentiraju domaće zadaće te izlažu seminarske radove.

Izračun ECTS bodova

NAPOMENA: Prosječno radno opterećenje studenta/ice za stjecanje 1 ECTS boda = 25 – 30 sati

Raspodjela ECTS bodova prema studijskim obvezama (upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta):	Pohađanje nastave	2	Praktični rad		Kolokviji*	2
	Priprema za predavanje	0,5	Referat		Pismeni ispit	
	Domaće zadaće		Seminarski rad	0,5	Usmeni ispit	
	Istraživanje		Esej		(Ostalo upisati)	
	Eksperimentalni rad		Projekt		(Ostalo upisati)	
NAPOMENA: Student tijekom semestra izlazi na dva kolokvija ili polaže pismeni ispit.						

Ishodi učenja	Nakon odslušanih predavanja i napravljenih vježbi studenti će moći: <ol style="list-style-type: none"> 1. Odrediti i opisati temeljne pojmove iz područja fonologije 2. Opisati fonološki sustav hrvatskog standardnog jezika 3. Osvrnuti se na otvorena pitanja na području fonologije u hrvatskom standardnom jeziku 4. Primjereno primijeniti stečena znanja 5. Dovoditi fonologiju u vezu s drugim jezikoslovnim disciplinama
----------------------	--

Ocjenjivanje stečenih znanja i vještina

NAPOMENA: Konačna ocjena formirat će se na temelju ostvarenog uspjeha na svim navedenim elementima ocjenjivanja. Svi elementi ocjenjivanja moraju biti ocijenjeni prolaznom ocjenom.

Elementi ocjenjivanja	Broj elemenata koji se ocjenjuju	Udio u konačnom postotku ocjene
Priprema za predavanje		
Aktivnost na predavanjima		
Domaće zadaće		
Esej		

Seminarski rad	1	20%
Zadaća na vježbama		
Eksperimentalni rad		
Istraživanje		
Projekt		
Grupni zadatak (projekt)		
Kolokvij*	2	80%
Pismeni ispit	1	
Usmeni ispit (final exam)		
Ukupno		100%

NAPOMENA: Student tijekom semestra izlazi na dva kolokvija ili polaže pismeni ispit. Student se oslobađa usmenoga ispita ako položi oba kolokvija ili pismeni ispit. Ako nije zadovoljan konačnom ocjenom student može ponovo polagati pismeni ispit ili u dogovoru s nastavnikom izaći na usmeni ispit.*

Formiranje konačne ocjene	U postotku (od – do)	Ocjena
	< 50	1 (nedovoljan)
	51 – 63	2 (dovoljan)
	64 – 76	3 (dobar)
	77 – 88	4 (vrlo dobar)
	89 – 100	5 (izvrstan)

Obveze studenta	Nazočnost nastavi (u postocima)		
	Oblik nastave	Redovni studenti	Izvanredni studenti
	Predavanja	75	
	Seminari	75	
	Evidencija nazočnosti	Obrasci evidencije nazočnosti studenata na nastavi	
	<i>NAPOMENA: Pohađanje nastave je obvezno. Dopusšteno je izostati 4 puta bez opravdanja. Student koji je izostao s više od 25% nastave gubi udio u konačnoj ocjeni od 15%.</i>		
	Uvjeti za dobivanje potpisa (nabrojiti):		
	Odslušan kolegij, izložen i predan seminarski rad.		

Kolokviji	Raspored održavanja kolokvija i ispita	
	Redni broj kolokvija	Tjedan nastave
	1.	8.
2.	15.	

Ispiti	Rokovi	Vrsta ispita	Datum održavanja ispita
	Zimski (I. termin)	pismeni	
	Zimski (II. termin)		
	Izvanredni		
	Ljetni (I. termin)		11. 6. 2018.
	Ljetni (II. termin)		25. 6. 2018.
	Jesenski (I. termin)		3. 9. 2018.
	Jesenski (II. termin)		17. 9. 2018.

NAPOMENA: Student polaže pismeni ispit. Ako nije zadovoljan konačnom ocjenom, student može ponovo polagati pismeni ispit ili u dogovoru s nastavnikom izaći na usmeni ispit.